

Informarea FDSC cu privire la intalnirea premierului Ludovic Orban cu un grup de ONG-uri 4 mai 2020

Astazi, 4 mai 2020, alaturi de mai multe organizatii neguvernamentale, timp de o ora si jumatate, am participat la o intalnire online cu Prim-ministrul Romaniei, domnul Ludovic Orban, Vicepremierul, doamna Raluca Turcan, Ministrul Muncii si Protectiei Sociale, doamna Violeta Alexandru si Presedintele Autoritatii Nationale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilitati, Copii si Adoptii (ANDPDCA), doamna Madalina Turza. Intalnirea a fost facilitata de Secretar general al Guvernului, domnul ministru Antonel Tanase.

Am pornit de la ipoteza ca fiecare subsector ONG ar avea nevoie de o atentie speciala si intalniri dedicate, detaliate si separate (exemplul cel mai la indemana fiind ONG-urile din zona socio – medicala si de educatie), aceasta intalnire avand mai degraba rolul de a deschide calea unui dialog care va continua, fara a fi doar o discutie izolata.

Am intrat in aceasta intalnire cu urmatoarele **obiective**:

- un mecanism de comunicare care sa permita un dialog permanent si sistematic pe teme de interes, care sa cuprinda instrumente de monitorizare, evaluare si reconfigurare din partea ambelor parti (societate civila – Guvern);
- demararea unor intalniri sectoriale cu ministere de linie/autoritati publice relevante – pentru ca organizatiile sunt si trebuie sa fie parte a solutiilor de rezolvare a problemelor din comunitati;
- transmiterea unui mesaj de incurajare tuturor autoritatilor publice (centrale si locale) de a coopera in mod real cu organizatiile societatii civile.

Participanti: 15 ONG-uri, active prin reactii si actiuni publice in ultima perioada, din majoritatea ariilor de lucru ale sectorului ONG, fiecare fiind parte din structuri formale sau informale mai ample de tipul federatii, retele sau coalitii. Lista lor se gaseste la finalul acestui document.

Au fost abordate urmatoarele **teme/aspecte**¹:

Rolul/sustinerea sectorului ONG ca partener al sectorului public si al celui de afaceri

- [Documentul de pozitie](#) lansat in 23 martie 2020, sustinut de 580 organizatii neguvernamentale;
- Nevoia de recunoastere si implicare a sectorului ONG in decizia publica, intr-o formula care sa permita o comunicare sistematica, si nu sporadica, astfel incat sa existe si opinia ONG-urilor inca de la momentul conturarii unei decizii publice;
- Exista deja modele de interactiune flexibile, rapide si eficiente intre cetateni – ONGuri – sector public si/sau sector de afaceri; acestea trebuie recunoscute, analizate, multiplicare si, eventual, generalizate;
- Reinfiintarea recenta a Serviciului de Politici de Cooperare cu Mediul Asociativ este salutara si acesta ar putea deveni, in mod mai vizibil, interlocutorul organizatiilor la nivelul guvernului, asigurand in acelasi timp o legatura reala si la nivel orizontal cu ministerele de linie;

¹ Aceasta nu este o minuta a intalnirii, ci o trecere in revista a principalelor aspecte ridicate de catre vorbitori in interventiile lor, asa cum au fost consemnate de catre FDSC.

- Regandirea procedurilor de selectie si numire, astfel incat sa asigure transparenta si decizie lipsita de discretionar atunci cand sunt identificati membrii structurilor de dialog cu societatea civila: Consiliului Economic si Social si Colegiul pentru Consultarea Asociatiilor si Fundatiilor;
- Imbunatatirea legislatiei cu privire la sponsorizarea organizatiilor neguvernamentale (cresterea procentului aplicat cifrei de afaceri de la 0,75% la 1% si a procentului din impozitul pe profit de la 20% la 25% pentru activitati pentru sustinerea sistemului medical si pentru protectia sociala a copiilor si persoanelor afectate de saracie);
- Extinderea termenului de predare a formularelor privind redirectionarea a 3,5% din impozitul pe venit;
- Nevoia de a identifica masuri de natura fiscala care sa ajute activitatea ONG-urilor – cel mai vizibil exemplu este cel la recuperarea/scutirea de la plata TVA pentru echipamentele medicale achizitionate in aceasta perioada si, probabil, si dupa terminarea perioadei de urgenta, dar in directa legatura cu criza epidemiologica generate de pandemia Covid-19;
- In general, este incurajat Guvernul sa ia in considerare si ONG-urile atunci cand gandeste masuri active de sprijin (fie ca este vorba de masuri fiscale, fie de orice alta natura) pentru redresarea economica si sociala in perioada urmatoare. Exista organizatii care au apelat la masura somajului tehnic si au apreciat posibilitatea de a-si sustine astfel personalul, dar exista si organizatii care au continuat sa lucreze si au facut eforturi deosebite pentru a putea ramane alaturi de cei pe care ii deservesc.

Filantropie/Fonduri de urgenta demarcate de/cu participarea activa a cetatenilor si ONG-urilor

- Fondul de Urgenta demarat de Asociatia pentru Relatii Comunitare pentru contracararea efectelor pandemiei COVID-19;
- Functionarea Fondului de Urgenta pentru Spitale demarat de Salvati Copiii;
- Activitatea ambelor Fonduri a reliefat nevoia de coordonare cand vine vorba de achizitii de echipamente medicale (s-au inregistrat dificultati in cooperarea cu grupul guvernamental care s-a ocupat de achizitiile de echipamente in aceasta perioada), precum si de prezenta organizatiilor relevante in grupul celor care iau decizii in perioada de criza sau ulterior, pentru pregatirea unui eventual nou val al crizei COVID-19.

Dezvoltare comunitara/asistenta pentru categorii vulnerabile

- Se inregistreaza o crestere a saraciei extreme si o dificultate sporita in asigurarea nevoilor de baza, a traiului de zi cu zi al populatiei; este necesara colaborarea sistematica dintre ONG-uri si administratia publica pentru deservirea acestor grupuri;
- Contributia fundatiilor comunitare la rezolvarea problemelor din perioada starii de urgenta, dar si ulterior, din comunitati;
- Crearea unui sistem de tichete sociale/vouchere sau de ajutor material direct cu prioritate pentru familiile in care niciunul din membri nu beneficiaza de o forma constanta de venit;
- La nivel mai general, crearea unui plan de dezvoltare coerent (Romania solidara) – interventie de urgenta, acompaniere si interventie dezvoltare – interventie mixta care sa sustina cat de repede investitia in zone vulnerabile pentru a evita tensiunile sociale.

Copii si tineri/servicii de educate, asistenta sociala si medicala

- Solicitarea infiintarii unui Grup de Coordonare Strategica pentru Asigurarea Drepturilor Copilului, in coordonarea vicepremierului, astfel incat sa poata combina competentele a mai multor ministere de linie relevante (Ministerul Muncii, Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Educatiei etc);
- Solicitarea unui canal de comunicare functional intre organizatiile active in zona sociala cu Ministerul Muncii si ANPDPCA, care sa potenteze intalnirile directe cu conducatorilor celor doua institutii;

- Prioritati pentru copiii vulnerabili (din punct de vedere medical, dar si copii expusi riscului de abuz, copii din familii dezavantajate, gravidele ori mamele adolescente din zonele rurale defavorizate);
- Implicarea autoritatilor locale pentru asigurarea mijloacelor tehnice necesare pentru conectarea la internet (tableta cu SIM de conectare) pentru copii; asigurarea echipamentelor IT si accesului la internet pentru cat mai multi copii;
- Identificarea si implementarea de solutii alternative – kit-uri educationale – acolo unde accesul la invatarea asistata de tehnologie nu este posibila sau nu reprezinta o solutie;
- Dezvoltarea si implementarea de solutii pentru educatie timpurie si ciclul achizițiilor fundamentale (clasa pregatitoare – clasa a II-a) pentru a asigura continuitatea in invatare;
- Atat pentru zona medicala, cat si pentru zona de servicii sociale: conditii egale de tratament (finantare si accesare a sistemelor de suport), pentru serviciile licentiate si acreditate, indiferent ca operatorul este public sau privat, pentru a asigura accesul populatiei la servicii gratuite si necesare;
- Alocarea unor finantari corecte de la bugetul de stat, tinand cont de costul real al serviciilor si nevoile reale ale populatiei;
- Evaluarea activitatii DGASPC-urilor si SPAS-urilor, infiintarea si dezvoltarea SPAS-urilor, in special din zona rurala si cresterea numarului si intensificarea interventiilor in teren a asistentilor sociali pentru protectia tuturor categoriilor vulnerabile;
- Programe de preventie pentru populatia sanatoasa + programe de diagnostic precoce, tratament si recuperare pentru populatia cu potential de vindecare + programe de ingrijiri paliative (pentru populatia cu boli progresive/incurabile sau cu speranta de viata limitata);
- Continuarea campaniilor de imunizare a copiilor pe schema de vaccinare obligatorie;
- Includerea serviciilor de paliatie in categoria de urgente acceptate pentru internare, conform Ordinului 74553/07.04.2020, plus asigurarea continuitatii serviciilor de paliatie oferite gratuit de ONG-uri pe perioada pandemiei prin sustinerea a 50% din costurile salariale, cu medicamente si de transport pacienti;
- Integrarea in sistem si a ingrijirilor la domiciliu (medicale si paliative), care in prezent sunt acordate de SRL-uri (cu profit, deci cu acces limitat pentru pacient) sau de asociatii si fundatii (putine la numar, in functie de resurse sau initiative locale). Sistemul public ofera exclusiv varianta de internare in spital, desi, cel putin pentru bolile cronice, exista modele de ingrijire la domiciliu, dar a caror multiplicare are nevoie de o abordare publica diferita de cea din prezent.

Democratie, buna guvernare, transparenta

- Este rezonabil sa astepti, ca intr-o asemenea perioada de criza, sa existe limitari ale drepturilor individuale. Totusi, deciziile care duc la aceste limitari trebuie fundamentate, explicate si comunicate, astfel incat sa existe sentimentul justei masuri (un exemplu pentru o situatie neclara este decizia statului roman de a suspenda aplicabilitatea Conventiei Europene a Drepturilor Omului, pentru care nu a existat nicio explicatie oficiala, iar informatia a fost initial comunicata de catre presa straina);
- Exista mai multe situatii de alerta cu privire la limitarea accesului la informatii de interes public, libertatii de exprimare (amenzi date pentru comentarii pe retele de socializare), excese/abuzuri ale politiei, neglijarea unor categorii vulnerabile, abandonarea uneori nejustificata a regulilor privind transparenta si consultarea partilor interesate (semnalate si pe www.stareademocratiei.ro);
- Cu precadere la nivel local, exista comportamente de descurajare a celor care au rol de avertizori de integritate, mai ales in zona medicala sau de ordine publica, insotite de reducerea accesului presei la informatii de interes public;
- A fost mentionata recomandarea de a integra specialisti in drepturile omului in structurile care iau decizii in aceasta perioada de limitare a drepturilor individuale, si sporire a prerogativelor unor institutii publice din zona de ordine publica;

- Alegeri libere și corecte în condiții de siguranță: nevoia unui cadru de dialog structurat, eventual mediat de Președinte, care să ajute la depășirea conflictului dintre Parlament și Guvern ajuns la Curtea Constituțională; pe lângă propunerile Guvernului cu privire la numărul de semnături și garanțiile bancare care sunt benefice, există și alte propuneri concrete, dezvoltate de un grup de lucru al societății civile și mediului academic: mai multe zile de vot, re-organizarea secțiilor de vot, vot anticipat;
- Transparența deciziilor de urgență este până la un punct justificată tocmai de caracterul lor urgent, dar se observă o tendință a autorităților publice, centrale și locale, de a evita procedurile firești de transparență decizională și pentru alte acte normative, ce nu se circumscriu stării de urgență. Criza epidemică va avea, cel mai probabil, o durată mai lungă, iar așteptarea legitimă este să găsim, împreună, soluții pentru transparență care pot implica, de exemplu, și folosirea noilor tehnologii. Guvernul însuși poate constitui un exemplu pentru celelalte autorități publice, iar Planul Național de Acțiune OGP 2020-2022 care trebuie adoptat în iunie 2020 poate să dea prioritate acestei dimensiuni;
- Supraveghere și date personale: există o anumită îngrijorare cu privire la opacitatea demersului care se referă la elaborarea unui program, de către STS, de supraveghere a cetățenilor, pornit de la contextul COVID-19. Este obligatoriu ca transparența procesului să fie crescută, inclusiv prin convocarea unui comitet de supraveghere a demersului, care să includă reprezentanți ai societății civile și ai mediului academic, și care să cantească avantajele practice imediate, problemele de natură etică, și riscurile pe termen lung;
- Publicitatea media netransparentă nu este cea mai potrivită formă de susținere a presei, existând teme serioase ca să crească cenzura jurnaliștilor și să se evite subiecte sensibile cum ar fi monitorizarea achizițiilor publice;
- Este necesară clarificarea rapidă a felului în care se iau deciziile cu privire la cum se califică și care este măsura justă a sancțiunii pentru fake news (de exemplu după încetarea stării de urgență, utilizată ca temei pentru aplicarea măsurii, ce se va întâmpla cu sancțiunile de suspendare a activității unor site-uri?).

Acces la justiție a grupurilor vulnerabile

- Accesul la justiție trebuie analizat atât în timpul stării de urgență, cât și după încetarea ei, ținând cont că grupurile vulnerabile sunt cele mai puțin capabile să își exercite drepturile: în acest sens sunt necesare corectarea situațiilor/comportamentelor repetitive restrictive de drepturi la nivelul administrației, înainte de a fi necesară intervenția instanței de judecată, precum și încurajare a asistenței pro bono și asigurarea asistenței juridice și în procesele civile și de contencios administrativ, nu doar în penal, pentru aceste categorii vulnerabile ale populației;
- Este recomandată monitorizarea sancțiunilor aplicate în perioada stării de urgență (limite de discreție, nevoia de rezonabilitate), în privința achizițiilor publice (în general, nu numai cu privire la sectorul de echipamente medicale). Monitorizarea este importantă în principal pentru identificarea acelor zone în care se pot aduce îmbunătățiri, care sunt utile pentru asigurarea unei predictibilități atât de necesare pentru profesioniștii din această zonă și fără a ne limita doar la dimensiunea sancționatorie.

Protecția mediului

- Criza din sănătate vine pe fundalul crizei climatice și va fi urmată de o criză economică. Repornirea economiei trebuie să asigure bazele pentru o economie verde centrată pe binele și bunurile comune (sistemul de sănătate, învățământul și cercetarea, mediul);
- Tranziția energetică justă: renunțarea treptată la combustibilii fosili (la carbune până cel târziu în 2030) și înlocuirea acestora cu energie curată, astfel încât până în 2040 să fie atinsă neutralitatea. Asta înseamnă fonduri și strategii de dezvoltare pentru comunitățile miniere, investiții în regenerabile, în special în dezvoltarea independenței energetice (adică prosumatori) și interconectare;

- Protejarea functionalitatii ecosistemelor pentru asigurarea continuitatii serviciilor ecosistemice: crearea unei rețele interconectate de arii protejate, astfel incat sa ajungem la protectia a 30% dintre ecosisteme pana in 2030 si 50% pana in 2050, asa cum cere si Organizatia Natiunilor Unite;
- Adaptarea oraselor la provocarile actuale si viitoare prin transformarea lor in spatii incluzive pentru oameni si prietenoase cu natura: infrastructura extinsa de transport public in comun verde, mobilitate alternativa, interconectari, desemnarea de noi arii naturale protejate urbane;
- Incurajarea si sustinerea productiei agro-ecologice de hrana la scara mica si locala si a intregului sau lant – de la activitatea de productie de catre micii producatori, la distributia si desfacerea produselor.

Mai jos, **lista organizatiilor participante**, in ordinea in care au intervenit in discutie:

1. Fundatia pentru Dezvoltarea Societatii Civile (FDSC)
2. Asociatia pentru Relatii Comunitare (ARC)
3. Salvati Copiii Romania
4. CeRe – Centrul de Resurse pentru Participare Publica/Grupul ONG-urilor pentru Democratie
5. Centrul pentru Inovare Publica/Grupul ONG-urilor pentru Democratie
6. Expert Forum (EFOR)
7. Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)
8. Greenpeace Romania
9. Centrul Step by Step
10. Hospice Casa Sperantei/Asociatia Nationala de Ingrijiri Paliative
11. Agentia Impreuna/Platforma Aresel
12. FONSS – Federatia Organizatiilor neguvernamentale pentru Servicii Sociale
13. FONPC – Federatia Organizatiilor Neguvernamentale pentru Copil
14. Federatia Dizabnet
15. Confederatia Caritas Romania